

фондових ринках); перехід до моноцентричної системи організації фондових бірж (як прояв активного процесу централізації на національних фондових ринках); розповсюдження рейтингової інфраструктури (присвоєння емітентам та їх цінним паперам рейтингів, які дозволяють інвесторам орієнтуватися в їх надійності); комп'ютеризація ринку цінних паперів (перетворення фондових бірж та торгово-інформаційних систем на комп'ютеризовані центри, які мають засоби оперативного зв'язку з усім світом); запровадження нововведень на ринку (наприклад, Інтернет-трейдинг, що дозволяє інвесторам власноруч укладати угоди купівлі-продажу цінних паперів в режимі реального часу); подальша сек'юритизація (тенденція переходу грошових коштів у цінні папери; це емісія підприємствами, банками та іншими інституціями цінних паперів, забезпечених активами).

Список використаних джерел:

1. Глущенко В. В. Финансовые риски в условиях глобализации // Финансы и кредит. – 2006. – № 19. – С. 19-25
2. Гончаренко М.Ф. Причины глобализации финансовых рынков / М.Ф. Гончаренко. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org>
3. Коваленко М.А. Глобализация финансовых рынков: причины та наслідки / М.А. Коваленко, Н.Г. Рогальська. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
4. Мамотенко Д.Ю. Глобализация международных финансовых рынков / Д.Ю. Мамотенко // Гуманитарний вісник ЗДА. - 2013. - Вип. 39. - С. 229-237.
5. Михальський В.В. Про фінансовий ринок і його структуру в умовах глобалізації / В.В. Михальський. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
6. Орлова Н.С. Особливості розвитку світового фінансового ринку в умовах глобалізації / Н.С. Орлова, А.Л. Свечкіна // Схід. - №5 (83). – 2014. – С. 5-9.

20.09.2015

УДК 35.073.513

Сімаш Т.Д.

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ЛІЗИНГ ЯК ФОРМА АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті розглянуто лізинг як інструмент фінансування інвестиційної діяльності підприємств. Досліджено, що поєднуючи у собі елементи оренди та кредиту, лізинг має низку переваг над традиційними формами кредитування, а саме: надає можливість підприємцям швидше оновлювати матеріально-технічну базу, користуватися новою технікою та передовою технологією. Проаналізовано сучасний стан та окреслено основні проблеми розвитку лізингових послуг у державі. Запропоновано напрями активізації лізингових операцій в Україні з врахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: лізинг, лізингові операції, лізингові послуги, інвестиційна діяльність.

ЛИЗИНГ КАК ФОРМА АКТИВИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

LEASING AS A FORM OF ACTIVATION OF INVESTMENT ACTIVITY OF THE ENTERPRISES

Аннотація. В статье рассмотрен лизинг как инструмент финансирования инвестиционной деятельности предприятий. Доказано, что сочетая в себе элементы аренды и кредита, лизинг имеет ряд преимуществ над традиционными формами кредитования, а именно: предоставляет возможность предпринимателям быстрее обновлять материально-техническую базу, пользоваться новой техникой и передовой технологией. Проанализировано современное состояние и обозначены основные проблемы развития лизинговых услуг в государстве. Предложены направления активизации лизинговых операций в Украине с учетом международного опыта.

Ключевые слова: лизинг, лизинговые операции,

Abstract. The article considers leasing as a tool of financing of investment activity of enterprises. It is proved that combining elements of the lease and loan, leasing has several advantages over traditional forms of lending, namely: provides an opportunity to entrepreneurs quickly update the material and technical base, to use the new equipment and advanced technology. Analyzed the current state and identified the main problems of development of leasing services in the state. Proposed directions of activation of leasing operations in Ukraine taking into account international experience.

Keywords: leasing, leasing, leasing services,

Вступ. Важливим завданням соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі є перехід до ефективного функціонування вітчизняної економіки. Одним з важелів, здатних сприяти успішному та якнайшвидшому виконанню цього завдання є чітко налагоджений інвестиційний процес.

Низький рівень інвестицій в технічне переоснащення економіки та постійне недофінансування її реального сектору призвели до накопичення морально та фізично зношеного виробничого обладнання. Нині стан основних засобів багатьох підприємств в Україні не відповідає потребам технічного прогресу і нерідко є причиною збоїв у виробничому процесі та чинником техногенних ризиків. У такому аспекті актуальності набуває пошук сучасних механізмів фінансування оновлення основних засобів у державі. На нашу думку, лізинг є саме таким механізмом, який дозволяє фінансувати технічне переозброєння виробництва в умовах дефіциту власного капіталу у підприємств, що підтверджує досвід багатьох розвинених країн.

Дослідженню лізингу як інструменту фінансування оновлення основних засобів підприємств, проблемам та перспективам розвитку лізингових відносин присвячені праці вітчизняних вчених, зокрема: Внукової Н.М., Кочеткова В.М., Луціва Б.Л., Лях О.І., Манойленко О.В., Міщенко В.І., Непчатенко О.О., Ольховикова О.В., Потій В.З., Рязанової Н.С., Слав'янської Н.Г., Усенко Я.Б., Холодного Г.О. та ін. З числа зарубіжних фахівців, які розглядали вказані питання необхідно назвати Адамса Дж.Н., Газмана В.Д., Гехта Л.І., Головніну Л.А., Горемікіна В.А., Кабатову О.В., Карпа М.В., Лещенко М.І., Прилуцького Л.Н., Сміта Дж. В., Уолтерса Дж., Чекмарьову Е.Н., Шабаліна Е.М., Шпіттлера Х.Й. та ін. Незважаючи на зростання інтересу до теми лізингу серед науковців, в Україні ще недостатньо проведено досліджень щодо використання лізингу як активного інструменту фінансування інвестиційної діяльності підприємств.

Постановка завдання. За сучасних умов економічного розвитку механізм лізингу відіграє важливу роль у стимулюванні залучення інвестицій для придбання нових та оновлення існуючих виробничих фондів у всіх країнах світу. У нашій країні все ще тривають процеси формування повноцінного лізингового середовища.

Метою статті є дослідження лізингу як інструменту фінансування інвестиційної діяльності підприємств, аналіз сучасного стану його розвитку та запропонування шляхів вирішення проблем, які виникають при лізинговій діяльності.

Методологічну основу роботи формують положення діалектичного методу на основі пізнання економічних явищ і процесів у їх неперервному взаємозв'язку та взаємозалежності. Використано методи економічного аналізу, а також методи емпіричних досліджень, зокрема спостереження, порівняння, математичні й статистичні методи, системно-функціональний, функціонально-структурний та комплексний методи.

Результати. За сучасних умов виникають значні проблеми в здійсненні інвестування підприємницької діяльності, яка є практично єдиним способом підтримки українського бізнесу. Інфляція та нестабільність економічної ситуації, з одного боку, стримують приватних інвесторів від вкладення коштів у ризиковане підприємництво. З іншого боку, відсоткові ставки на звичайні банківські кредити зростають настільки, що ризики, які виникають, роблять таке кредитування не вигідним як для банків, так і для одержувачів кредитів. Бюджетні ресурси обмежені та не сприяють активному державному інвестуванню.

Під впливом науково-технічного прогресу у сфері виробництва та обігу виникають певні перетворення в економіці, змінюються умови господарювання. Всі ці явища викликають необхідність пошуку та впровадження нових для господарства нашої країни методів оновлення матеріально-технічної бази та модифікації основних фондів суб'єктів різноманітних форм власності. Однією з перспективних форм інвестування, особливо з боку іноземних інвесторів, є лізинг.

Лізинг це підприємницька діяльність, яка направлена на інвестування власних або залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на певний термін лізингоотримувачу майна, яке є власністю лізингодавця або отримується ним у власність за дорученням і згодою з лізингоотримувачем у відповідного продавця за умови сплати лізингоотримувачем періодичних лізингових платежів [8, с. 7].

Поняття лізингу не нове, подібні орендні відносини мали місце ще в IV ст. до н. е. Проте тоді мова йшла лише про оренду землі. В середні віки це поняття дещо розширилось: в оренду почали здаватися сільськогосподарські знаряддя. Початок XX ст. ознаменувався збільшенням виробництва різних видів товарів, що призвело до розширення номенклатури об'єктів, що здавалися в лізинг. З того часу цей вид економічних відносин зазнавав розвитку та модифікацій, з кожним роком збільшувалася кількість лізингових контрактів.

Лізинг часто ототожнюють з орендою та кредитом. З однієї сторони, це вірно, вони мають багато спільного, але існує і ряд суттєвих відмінностей, які роблять лізинг окремим поняттям. Одним із завдань лізингової операції являється кредитування зданого в оренду об'єкта. Звідси схожість лізинга з кредитом. Проте поняття «лізинг» і «кредит» не тотожні. На відміну від кредиту після закінчення терміну лізингу та виплати всієї суми орендної плати об'єкт лізингу залишається у власності лізингодавця (якщо договором не передбачено його викуп) [9, с. 107].

На відміну від традиційної оренди, при лізингу здача об'єкта в оренду, як правило, здійснюється фінансовими закладами (лізинговими компаніями); тривалість лізингу менше періоду зношення об'єкта лізингу; в лізинговій операції приймають участь, як правило, три суб'єкта: орендодавець (лізинговий посередник, фірма, яка спеціалізується на купівлі-продажу рухомого й нерухомого майна виробничого характеру), орендатор (користувач чи споживач об'єкта оренди у вигляді промислового чи торгового підприємства), продавець або постачальник (фірма виробничого чи торгового профілю по випуску або доставці обладнання згідно до заявки орендатора).

Беручи до уваги спорідненість понять оренди та лізингу, а в окремих випадках навіть ототожнення цих понять, а також певну подібність лізингу, кредиту та інвестиції стає зрозумілою потрібна природа лізингових відносин. З одного боку, лізинг уособлює товарні відносини, що реалізуються за певний проміжок часу та на принципах повернення. Відтак, в основі лізингу лежать орендні відносини. З другого боку, лізинг – це довгострокові вкладення у матеріальній формі з метою отримання прибутку або комерційного доходу всіма суб'єктами лізингового бізнесу. Таким чином, лізинг виступає формою інвестицій. З цієї позиції лізинг можна охарактеризувати:

за економічною природою як самостійний вид підприємницької діяльності, який супроводжується економічними відносинами;

як особливий інструмент фінансування, що поєднує орендні, кредитні й майнові відносини та забезпечує технічне переозброєння підприємств за допомогою прямих інвестицій в матеріальній чи грошовій формах.

З цього випливає, що лізинг має більш вагомий вплив як інструмент фінансування на інвестиційну діяльність підприємства, ніж банківський кредит та придбання основних засобів за власні кошти.

Разом з тим лізинговим відносинам притаманні як переваги, так і недоліки. Узагальнюючи їх, можна визначити ефективність лізингу для інвестиційних процесів у діяльності підприємства, яка проявляється в тому, що лізинг:

а) розширює як фінансові можливості підприємства, так і плато-спроможний попит на основні засоби та виступає важливим інструментом регулювання економіки;

б) сприяє прискоренню відновлення техніки і удосконаленню технології виробництва, підвищує темпи зростання показників ефективності економіки у всіх її складових – продуктивності праці, капітало-, ресурсо- та енергозбереження, якості продукції, а отже конкурентоздатності товарів.

Дослідження економічних умов інвестиційної діяльності українських підприємств показало, що темпи зростання ВВП в Україні впродовж останніх років (2010 – 2014 рр.) постійно скорочувалися (в 2010 році – 107,9%, в 2014 році – 102,1%) [5, с. 35]. Ступінь зносу основних засобів в економіці України на 1 січня 2014 року становив 60,0%, а ступінь їх придатності – 40,0%; на промислових підприємствах 61,8% і 39,2% відповідно. Вочевидь, для підтримання темпів економічного зростання у державі існує нагальна потреба у модернізації та оновленні основних засобів.

Результати вивчення та узагальнення власних і залучених джерел фінансування інвестицій дозволяють виділити в складі кожного джерела найбільш значущі з них:

– прями (статутний капітал, нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування, боргові фінансові інструменти, фінансовий лізинг);

– непрямі (податкові пільги, податкові кредити, а також гарантії, страхування, кредитні лінії, майно під заставу) [7, с. 34].

Це сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо вибору джерел фінансування оновлення основних засобів і підвищення ефективності лізингу як інструменту фінансування інвестиційної діяльності підприємств.

Використання лізингу як особливої форми господарювання надає користувачу безліч переваг, насамперед він виконує функцію мультиплікатора, який надає імпульс для розвитку всіх ланок підприємницької діяльності. Він покращує можливості задоволення матеріальних і духовних потреб підприємців, збільшує масштаби виробництва, надає можливість підприємцям швидше оновлювати матеріально-технічну базу, користуватися новою технікою та передовою технологією, випробовувати нову техніку, покривати сезонні потреби в спеціальних технічних засобах на час фактичної експлуатації.

Крім всього переліченого слід зазначити, що лізингове майно не зараховується на баланс лізингоотримувача, тобто не збільшує його активів, і як наслідок податків. Лізинг можна вважати позабалансовим фінансуванням. Метою лізингу є насамперед підвищення ліквідності підприємства і здатності сплатити майбутні борги. Не менш важливою перевагою лізингу є можливість отримання додаткових послуг від лізингодавця (інформаційного, юридичного, сервісного характеру). А порядок здійснення платежів за лізингом гнучкіший, ніж за кредитною угодою. Звичайно лізинг має і ряд недоліків, таких як складні організація і підготовка до укладання лізингової угоди, більші адміністративні витрати та необхідність більшої, в порівнянні з купівлею за рахунок позики, кількості учасників угоди. Проте всі ці складності не суттєві, коли мова йде про збільшення конкурентоспроможності підприємства та отримання більшої вигоди.

Для стимулювання інвестицій у виробничу сферу, оновлення промислового потенціалу підприємств, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників обладнання у нашій країні необхідно розвивати лізингові відносини. Формування та розвиток ринку лізингу в Україні мають базуватися на наступних принципах [2, с. 53]:

– ефективність – максимальна реалізація можливостей ринку лізингу в оновленні основних засобів (машин, обладнання, транспортних засобів, об'єктів нерухомого майна), впровадження найсучаснішої техніки та технологій в економіку України для забезпечення її конкурентоздатності та ефективності, для задоволення життєвих потреб населення;

– рівноправність учасників кредитних відносин на фінансовому ринку – забезпечення рівних можливостей та спрощення умов доступу інвесторів та позичальників на ринок фінансових ресурсів, недопущення монополії та дискримінації прав і свобод суб'єктів ринку лізингу;

– захист прав учасників лізингових угод – створення необхідних умов (правових, соціальних, економічних) для реалізації прав та інтересів всіх учасників лізингових угод;

– прозорість та відкритість – забезпечення зацікавлених осіб достатньою та достовірною інформацією щодо лізингодавців;

– контрольованість – створення надійно діючого механізму обліку та контролю, запобігання зловживанням на ринку лізингу;

– конкурентність – забезпечення необхідної свободи підприємницької діяльності лізингодавців, створення умов для здорової конкуренції у залученні ними фінансових ресурсів, недопущення монополізації окремих секторів ринку лізингу через можливість залучення окремими лізингодавцями безкоштовних (бюджетних) фінансових ресурсів.

Основними чинниками, що стримують розвиток лізингу в Україні, є:

1) Недосконалість законодавчого забезпечення [4, с. 18]:

– колізії та протиріччя між окремими законодавчими актами, що регулюють лізингову діяльність;

– неоднозначність трактування окремих положень нормативно-правових актів щодо операцій лізингу;

– нерегульованість окремих складових лізингової діяльності, зокрема, питань вторинного лізингу, повернення предмета лізингу лізингодавцю, взаємовідносин між учасниками лізингу у випадку пошкодження предмета лізингу тощо;

– нестабільність законодавства, що створює додаткові ризики для лізингу, який за своєю сутністю є довгостроковою операцією.

- 2) Недостатня інтеграція у міжнародне законодавче поле щодо лізингу:
 - національні положення (стандарти) обліку, що стосуються операцій лізингу, не повною мірою відповідають міжнародним стандартам;
 - по більшості національних стандартів обліку відсутні методичні рекомендації.
- 3) Неприятливий податковий клімат.
- 4) Обмеженість можливостей залучення коштів для фінансування лізингових операцій, зокрема, відсутність практики рефінансування портфелів активів, наданих у лізинг.
- 5) Недостатня фінансова стійкість лізингодавців.
- 6) Недостатній розвиток та обмежене використання інфраструктури ринку лізингу (реєстр обтяжень рухомого майна, реєстр обтяжень нерухомого майна, механізми страхування фінансових ризиків тощо).
- 7) Недостатність кваліфікованих кадрів у сфері лізингу та низький рівень обізнаності з питань лізингу серед представників малого та середнього бізнесу.

Лізинг – гнучкий інструмент інвестицій та запровадження інновацій, їх фінансово-кредитного обслуговування. Завдяки своїм перевагам він дістав широкого розповсюдження у світі. Провідні місця у розвитку лізингу належать Великобританії, Німеччині, Італії та Франції. У сукупності їхня частка дорівнює 71% ринку лізингових послуг Європи. Визначальними факторами розвитку лізингу в Західній Європі виступають макроекономічні чинники, державна підтримка, а не особливості законодавчого регулювання. Для розширення та зміцнення лізингової діяльності позитивним, але не обов'язковим є застосування особливих податкових пільг. Лізинг можна ефективно використовувати завдяки навіть єдиній перевазі перед іншими формами фінансування інвестицій – віднесенню лізингових платежів на собівартість продукції.

Висновки. Отже, лізинг є інноваційним інструментом залучення капіталу і потреба в ньому є значною. Як свідчить міжнародний досвід, за державної підтримки, лізинг в Україні може стати дієвим інноваційним інструментом модернізації економіки та розвитку вітчизняного виробництва. Розвиток лізингу спричиняє позитивний ефект, адже він є одним із головних джерел активізації інвестиційної діяльності, розширює банківську активність переорієнтовуючи їх з ринку цінних паперів на інвестиційний ринок.

Як стимул розвитку виробництва лізинг може забезпечити підприємствам спрощення та стимулювання процесу оновлення основних виробничих фондів; прискорене освоєння нового обладнання і технологій; скорочення термінів, необхідних для організації випуску нової продукції; полегшення процесу отримання імпортного обладнання та її обслуговування постачальником. Крім цього, лізинг дозволяє зменшити ризик можливих втрат під час освоєння нової продукції, зменшує ризик морального зносу обладнання; полегшує процедуру одержання банківських кредитів. У результаті розширюються можливості технічного переозброєння та реконструкції виробництва. Тобто лізинг виступає інструментом оновлення виробничого потенціалу підприємств, механізмом підвищення ефективності інвестицій у засоби виробництва.

Результативність лізингової діяльності в значній мірі залежить від зовнішнього середовища господарювання та внутрішнього. Зовнішнє середовище формується під впливом державного регулювання, прерогативою якого є створення сприятливого правового поля. Іншими факторами впливу на здійснення лізингової діяльності є розмір, порядок розрахунку та сплати орендних платежів. Необхідною умовою в перетворенні лізингових відносин, підвищенні ефективності лізингових угод є формування і розвиток інфраструктури лізингу, що розвивається паралельно з лізинговим бізнесом.

Механізм управління лізингом як на підприємстві, так і на державному рівні повинен врахувати якомога більшу кількість факторів, ризиків і резервів підвищення ефективності використання лізингу на підприємстві; визначати принципи, цілі та завдання управління лізинговою угодою на кожному етапі і рівні управління; містити методи та інструменти управління лізингом, що в сукупності дозволить забезпечити ефективність участі підприємства в лізинговій угоді.

Список використаних джерел:

1. Брус С.І. Розвиток ринку лізингових послуг в Україні С.І. Брус // Фінанси України. – 2014. – № 11. – С.75–85.

2. Внукова Н.М. Оцінка можливостей розвитку фінансового лізингу в Україні / Н.М. Внукова // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 9. – С. 49 – 57.
3. Карасьова Н.А. Становлення та особливості розвитку лізингу в зарубіжних країнах / Н.А. Карасьова // Статистика України. – 2014. – № 1. – С. 31–34.
4. Куліш Г.П. Лізинг та його розвиток в національній економіці / Г.П. Куліш // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 3. – С. 17–20.
5. Марцин В. Економічний аналіз структури ризиків діяльності лізингових компаній та шляхи їх мінімізації / В. Марцин // Економіст. – 2014. – № 4. – С. 34–38.
6. Ментух Н. Виникнення, вдосконалення та правове регулювання лізингових відносин в Україні / Н. Ментух // Юридична Україна. – 2012. – № 10. – С. 51–54.
7. Міхаліна І. Актуальні проблеми розвитку лізингу в Україні / І. Міхаліна // Статистика України. – 2014. – № 3. – С. 31–36.
8. Олевська Є. Лізинг як одна із форм надання майна у користування / Є. Олевська // Юридичний Вісник України. – 2013. – № 40. – С. 6–12.
9. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні / Я.В. Онищук // Фінанси України. – 2015. – № 1. – С.106–113.
10. Українське об'єднання лізингодавців – Офіційний веб-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.leasing.org.ua/ua/bulletin/>.

15.09.2015

УДК 658.8: 664 (045)

Танасієнко О.В.
студентка
ДВНЗ «ВТЕІ КНТЕУ»
Загоруйко М.О.
студентка
ДВНЗ «ВТЕІ КНТЕУ»
Соколюк К.Ю.
асистент кафедри маркетингу та реклами
ДВНЗ «ВТЕІ КНТЕУ»

ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРЯМОГО-МАРКЕТИНГУ

Анотація. Розглянуто поняття прямиї маркетинг, Інтернет-маркетинг, їх сутність та особливості. Проаналізовано перспективи та проблеми прямого маркетингу в соціальних мережах.

Ключові слова. Прямий маркетинг, Інтернет-маркетинг, реклама, соціальні мережі, SMO, SMM.

ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ
ПРЯМОГО-МАРКЕТИНГА

INTERNET-MARKETING AS A TOOL FOR
DIRECT-MARKETING

Аннотация. Рассмотрены понятия прямой маркетинг, Интернет-маркетинг, их сущность и особенности. Проанализированы перспективы и проблемы прямого маркетинга в социальных сетях.

Ключевые слова: прямой маркетинг, интернет-маркетинг, реклама, социальные сети, SMO, SMM.

Abstract. The concept of direct-marketing, Internet-marketing, its nature and characteristics are considered. The prospects and problems of direct-marketing in social networks.

Keywords: Direct-marketing, Internet-marketing, advertising, social networks, SMO, SMM.

Вступ. В сучасних умовах розвитку інформаційних технологій все більш активно зростає популярність інтернет-мережі, а кількість інтернет-користувачів збільшується щодня. У соціальних мережах Вконтакті, Однокласники, Facebook, Twitter зареєстровані мільйони користувачів, кожен із яких може бути потенційним клієнтом. Статистика говорить, що третина тих, хто має акаунти у соціальних мережах відвідує сайти по 2-4 рази на добу, а кожен п'ятий користувач робить це 10 разів на день [1]. Прямий маркетинг в соціальних мережах забезпечує прямий контакт із цільовою аудиторією у «природному середовищі». Потенційним споживачам необхідно бачити «людське обличчя» компанії, яка до них звертається, так як маркетинг організацій заснований на довірі, приречений на успіх.

Найбільш популярними інтернет-сайтами, за декілька років свого існування, стали соціальні мережі (Facebook, Twitter, LinkedIn в США і Західній Європі, а Вконтакте і